

«Liesmas» pielikums

2009. gada 21. oktobrī

Muiža paliek mūsējā

Epojai par Mazsalacas domes īpašuma — Valtenberģu muižas — ilgtermiņa iznomāšanu SIA «GA INVEST» piekritējs punkts.

Pēc vairāk nekā pusgadu ilgām debatēm un šķēpu laušanas sabiedrībā 7. oktobra Mazsalacas novada domes ārkārtas sēdē šis jautājums beidzot tika izlemts galīgi. Ar astoņu ieradušos deputātu balsīm (kvorumu) tika nolemts firmai SIA «GA INVEST» atteikt ilgtermiņa normas tiesības uz Valtenberģu muižu.

Mazsalacas novada domes priekšsēdētājs GUNARS ZUNDA lēmumu pamato šādi:

— Pirmkārt, bija jāņem vērā iedzīvotāju noskoņums šajā jautājumā. Tas bija negatīvs: tikai viena ceturtā daļa no nobalsojusajiem iedzīvotājiem atbalstīja ideju par ēkas iznomāšanu firmai.

Otrkārt, un, manuprāt, joti būtiski bija termiņi. Tā kā firma vēlējās uzsākt darbus jau ar 2010. gada pirmo janvāri, mēs vienkārši fiziski nespējam tikt ūs laikā pielāgot skolu jaunāko klašu vajadzībām.

Jūlijā Mazsalacas novada dome lūdza SIA «GA INVEST» sniegt biznesa plāna informāciju Valtenberģu muižas projekta iecerei, kā arī konkrētu piedāvājumu par finansiālo ieguldījumu skolu apvienošanas gadījumā. Arī šo informāciju mēs līdz šim brīdim neesam saņēmuši.

Pēdējais, manuprāt, visbūtiskākais iemesls atteikumam ir fakts, ka pašvaldība joprojām savām iestādēm īre telpas Mazsalacā. Ir muļķīgi pārdot vai nodot īrešanai pašvaldības īpašumu, ja pašiem savu telpu pietrūkst. Mums joprojām ir iestādes, kas atrodas īrētās telpās, gan arī tādās iestādes, kurām telpu ir tik, cik to ir, bet vajadzētu vēl.

Paralēli arī sanāca tā, ka mēs septembrī nolēmām pārceļt mākslas skolu uz bijušo Sarkanā Krusta ēku — tas jau vien bija solis pretim šādam lēmumam, jo, cik es sapratu, firma vēlējās izmantot visas Valtenberģu muižai piederošās ēkas.

Tomēr, kā atzīst Gunārs Zunda, lēmumam atteikt firmai īrēt Valtenberģu muižu būs kāda jēga tikai tad, ja dome nolems, ko likt muižas ēkā, jo ir skaidrs, ka esošo pamatskolas klašu komplekti četrus ēkas stāvus aizpildīt nevar.

— Domāju, ka Valtenberģu muižas ēkas telpām izmantošana būs, lai arī nolemts pagaidām nekas nav. Tas, protams, nav steidzams jautājums — mums nav obligāti telpas jāaizpilda rīt vai līdz gada beigām. Turklāt telpām būs nepieciešama pielāgošana, remonts jebkam, kas tur nāks pēc tam. Lai arī krīzes laiks ir izdevīgs brīdis remontdarbiem, šādas naudas mums pagaidām nav. Nezinām arī nākamā gada budžetu, tāpēc pagaidām šo jautājumu mazliet piebremzējam.

NOTIKUMI

Novembra notikumi Mazsalacas vidusskola:

11. novembrī plkst. 8.30 Lāčplēša dienas lāpu gājiens. Sākums no Mazsalacas vidusskolas.

17. novembrī plkst. 12.00 Valsts dzimšanas dienai veltīts svinīgais koncerts jaunajā skolā.

Oktobris Mazsalacas vidusskolā

Skolā notika skolotāju diena. Skolotājiem notika arodbiedrības organizēts pasākums, kurā godināja deviņus pensijā aizgājušos Mazsalacas vidusskolas skolotājus. Pasākuma otrajā daļā skolotāji sacentās un no sirds izpriečājās Dziesmu dueļi!

Bērniem skolotāju diena notika tradicionāli ar vecāko klašu skolēnu iejušanos skolotāju lomā.

Notika arī 10. klašu uzņemšana vidusskolā,

Imanta Kalniņa noskaņās

No labās: diriģents Mārtiņš Klišāns, Annija Putniņa, pianiste Liene Circene un Marts Kristians Kalniņš, fonā koris «Latvija».

Jau piekto gadu Mazsalacai ir lieliska sadarbība ar VSIA «Latvijas koncerti» un tās direktori Guntaru Kirsi, tāpēc ik gadus mūsu pilnītā iespējams iepazīt dažādus viesmāksliniekus un to sniegtos koncertus. Kā stāsta kultūras centra direktore Dace Jurka, 2009. gadā «Latvijas koncerti» Mazsalacā viesojušies četras reizes, bet iepriekšējos gados pasākumu programmas bijušas līdz pat deviņām reizēm gadā! Varētu pat teikt, ka šajā jomā Mazsalacas un novada ļaudis ir pozitīvā veidā izlūtināti, jo var baudīt lieliskus, kvalitatīvus koncertus šepat mūsu kultūras centrā, izbaudot to īpašo privilēģiju, kad mākslinieki pie klausītāja atbrauc klāt. Pašiem atliek vien saposties un atļaut sev mirkli svētku sajūtas un atpūtas.

Arī 18. oktobra svētdienas pēcpusdienā zāle bija piepildīta ar Imanta Kalniņa mūzikas cie-

nītājiem, turklāt daudzi, lai varētu noklausīties koncertu, bija mērojuši attālāku ceļu.

Jau otro gadu pēc kārtas Mazsalacas kultūras centrā ar īpašu programmu viesojās arī koris «Latvija». Pagājušajā gadā viņu koncertprogrammā bija ritmi un mūzikas no Amerikas «Made in USA» (Ražots ASV), kā arī īpašais viesis Intars Busulis. Šoreiz mūzikā bija ne mazāk aizraujoša, turklāt «latviešu ausij» visnotaj tūkuma, jo mākslinieki izpildīja Imanta Kalniņa dziesmas. Kā minēja koncerta vadītājs Edgars Raginskis, šī latviešu komponista dziesmas no saucamas par mūsdienu tautas dziesmām. Turklāt, ja vēl tās izpilda koris «Latvija» ar diriģētu Mārtiņu Klišānu priekšgalā, tad «tirpiņas pār kauliem» — garantētas.

Kā ierasts, koncerta otrajā daļā korim pievienojās papildspēki — grupa «Autobuss debe-

sīs» ar solistiem Martu Kristianu Kalniņu un Anniju Putniņu. Arī viņu repertuārā, protams, skanēja Imanta Kalniņa mūzika — gan «vecie labie gabali», gan arī mazāk zināmas dziesmas.

Spēkus apvienojot, vienmēr skan varenāk, tāpēc koncerta noslēgums tik tiešām tāds arī bija — krāšņs, varens un sirsnīgs, jo nekas nav jaukāk kā dungot līdzi labskanīgām, pazīstāmām melodijām. Daļa klausītāju to arī no sirds darīja.

Jāpiebilst, ka šādi koncerti Latvijā notika tikai trīs vietās: Liepājas Latviešu biedrības namā, Mazsalacas un Valmieras kultūras centrā. Bet, ja var ticēt diriģētam Mārtiņam Klišānam, līdzīgs koncerts iecerēts arī nākamgad — cēram, jaukas tradīcijas aizsākums!

kas ilga veselu nedēļu, un 5. klašu uzņemšana viņu jaunajā «mājā» — vidusskolas ēkā.

Pašlaik skolā notiek skolas apkārtnes uzkopšana — lapu grābšanas talkas, kurās piedalās visas klases.

Sakarā ar finansējuma samazināšanu un izmaiņām skolas pulciņos skolā ieviesta jauna aktivitāte: Debašu klubs, kuru vada Vidzemes Augstskolas studente Elīna Kunga. Debašu klubs veidos ar mērķi iemācīt skolēniem prasmi izteikt, aizstāvēt, pamatot savu domu, viedokli un nebaidīties no tā. Skolēni Debašu klubā arī iemācās uzstāties un runāt. Debašu klubs notiek reizi divās nedēļās.

Šogad skolēniem ir jauna iespēja — mācīties zviedru valodu, to pasniedz Austris Grasis.

Oktobrī Mazsalacas vidusskolā viesojās Tāmsalu ģimnāzijas vadītāja. Tika ieskicēti šī gada sadarbības plāni: decembrī uz Mazsalacu brauks Tāmsalu pārīdarbības kolektīvi, februārī uz Igaunijas valsts svētkiem būs atbildes vizīte no Mazsalacas; marta brīvdienās abu skolu skolotāji Tāmsalu ģimnāzijā diskutēs un apmainīsies pieredzē par mācību stundu metodēm, skolēnu mācību motivāciju.

Kultūrā

16. oktobrī visā Latvijā noslēdzās akcija «Es par kultūru», kurās laikā sabiedrība tika aicināta ar saviem parakstiem izteikt atbalstu kultūrai.

Mazsalacas kultūras centrs ziņo, ka Mazsalacā tika aizpildītas tuvu pie 200 anketām, kas tika nosūtītas Latvijas Radošo savienību padomei Rīgā. Mazsalacas kultūras centrs pateicas ikviens, kas izvēlējās paust savu nostāju un nepalikā vienaldzīgs!

22. oktobrī plkst. 13.00 Mazsalacas kultūras centrā Liepājas leļļu teātra izrāde «Salda sapnis». Bilešu iepriekšpārdošana Kultūras centrā.

29. oktobrī plkst. 14.00 Kultūras centrā Rasmas Cēses akvareļu izstādes noslēgums.

Mazsalacā

7. novembrī plkst. 15.00 Mazsalacas kapos Svecīšu vakars.

Sava pilsēta, ģimene un maize

Nākamvasar Mazsalacā jau otro reizi notiks Latviešu ģimeņu 3x3 nometne.

Tas vadītāji šoreiz būs Inese un viņas dēls Indulis Bērziņš.

Stāsta Inese Bērziņa:

— Mana nometņu pieredze aizsākās 1992. gadā, Latgalē, Višķos, kad pirmoreiz pabiju 3x3 nometne ar savu dēlu Induli. Kopš tā laika mēs abi esam šīs nometnes apmeklējuši, palīdzējuši vadīt un organizēt. 1998. gadā Mazsalacā 3x3 nometne notika pirmoreiz. Arī toreiz biju nometnes vadītāja. Tad 2008. gadā Mazsalacā notika 3x3 vadības loka nometne, un nākamgad, 2010. gadā, atkal mūsu pilsētā notiks 3x3.

Šogad bija problēmsituācija ar vietu un vadītājiem. Man uzdeva šo problēmu risināt, un es piedāvāju nometni rīkot Koknesē — savā pirmajā skolā. Kokneses vidusskola un pašvaldība Joti vēlas šo nometni, bet, tā kā gada laikā nav iešķējams noorganizēt nometni tik lielā attālumā, jo tas nozīmē arī diezgan biežu braukāšanu, norunājām, ka 3x3 Koknesē noteikt notiks tuvāko gadu laikā, jo tas ir pagodinājums tai vietai, pilsetai, novadam.

Tā nu mēs ar dēlu vienojāmies, ka nometni organizēsim šeit, Mazsalacā, un ka tā būs mūsu abu dāvana šejienes iedzīvotājiem, vidusskolai, jaunatnē, ģimenēm. Es patiesām priečājos, ka to atkal varēšu darīt!

Laba komanda ir puse no darba

Kad šogad Kazdangas 3x3 nometnē mūs ūn Krūmiņu ģimene nosauca par nākošā gada nometni vadītājiem un lūdza nolaist nometnes ka-

rogū, vairāki domubiedri no Latvijas 3x3 padomes pieteicās, ka viņi gribētu būt darba komandā. Krūmiņu ģimene vadīs nometni Mālpilī.

Jāpiebilst, ka man arī šeit, skolā, ir Joti uzticama komanda, kas man jau ir palīdzējusi novadīt iepriekšējās nometnes. Viņi arī 2008. gadā palīdzēja noorganizēt vadības loka nometni un darbojās arī šovasar kopā ar Rokpelēnu ģimeni Naukšēnos. Tā kā tā ir Joti liela slodze, mēs vienojāmies, ka viņi man palīdzēs tik, cik būs spēka un vēlēšanās.

Mazsalacā 3x3 nometne notiks no 2010. gada 25. jūlija līdz 1. augustam. Joti ceru arī uz Daces Jurkas un Rokpelēnu ģimenes atbalstu! Lai arī tā ir liela atbildība un smags darbs, esmu pārliecīnāta, ka viss labi izdosies. 3x3 nometne ir līdzīga reliģijai, jo mēs nesaņemam atalgojumu par to, ko darām. Tomēr svarīgākais ir, ka tādas gudrības un prasmes, kādās mēs iegūstam nometnes veidošanā, nevar iegūt, sēzot upmalā un vienkārši atpūšoties.

Otrais aplis

3x3 nometnes notiek divas reizes gadā, turklāt katru reizi citā Latvijas pilsētā. Šogad ir izveidojies jauns Mazsalacas novads, un nometnes pilsētās sāk iet jau otro apli, tāpēc mēs esam pagodināti būt pirmie, kas nometni savā pilsētā rīko atkārtoti.

1998. gadā mēs bijām 380 dažnieku, kopā ar viesiem ap 500. Mazsalaciešiem Joti interesēja latvisķas lietas, tas bija arī neilgi pēc atmodas. Es toreiz tiešām jutus izdarījusi labu darbu, jo nometnē bija 40 ievirzes — visi darbojās ar prieku, viss notika! Nometnes ideja jau arī ir ne

tikai kopt latvisko, bet arī radīt pleca sajūtu viens otram, tāpēc jau mēs sakām, ka 3x3 nometnes dažnieki ir kā viena liela ģimene.

Maize

Nākamā gada nometnes tēma jau ir izdomāta un apstiprināta 3x3 nometnes padomē, un tā būs Maize. Mēs pētīsim maizes ceļu no grauda iesēšanas līdz rudzu ziedēšanai, runāsim ar Mazsalacas novada zemniekiem — mūsu pusē ir Joti izcili zemnieki! Viņiem mēs parādīsim cieņu, jo viņi joprojām audzē maizīti, par spīti cenu un labības nodošanas problēmām. Mēs aplūkosim arī maizes cepšanu un, protams, neiztrūks arī maizes garšošana. Mūsu pilsētā ir Vidovsku ģimenes uzņēmums, kur joprojām maizes cepšana notiek pēc vectēva Oskara Vidovska receptes. Es pati ēdu Vidovsku rudzu maizi, karašiņu, ūdenskliengerus, kas ir pēc Latvijas laika receptēm cepti. Esmu arī iecerējusi satikties ar «Liepkalnu» Čākuru ģimeni, viņi arī varētu dot savu artavu, runājot par tēmu «maize». Ceru, ka pēc šīs nometnes kāds būs iedvesmots maizīti sākt cept savām rokām, jo mēs to visu darīsim procesā, mācīsimies!

Šo tēmu izvēlējos arī par godu maniem abiem vecteviem — arī viņi, viens Dubnas, otrs Mēmeles krastā, savulaik ir saņēmuši zemi par Latvijas brīvības cīņām un ir audzējuši labību. Mana mamma sapņoja, lai labība šajā zemē vilpojas arī pēc zemes atgušanas. Diemžēl tas neizdevās, tāpēc es priečājos par laukiem, kas ir sakopti mūsu novadā, un esmu izvēlējusies šo tēmu, lai latviešu maizes audzēšanas un cepšanas tradīcijas celtu godā.

Aizmirsās lauku teritorijas

Tas, kas kādreiz saucās Mazsalacas lauku teritorija, ar nākamo gadu visdrīzāk saukties Mazsalacas pagasts.

Kā nu gadījies, kā ne, bet teritorīlās reformas likumā nav atrodams termins *pilsētas lauku teritorija*. Iespējams, likuma izstrādātāji piešķirši, ka Latvijā ir pietiekami daudz tādu vietu. Tomēr likums paliek likums, atzīst Mazsalacas novada domes priešsēdētājs Gunārs Zunda, tāpēc lauku teritorijas ir kaut kā jāpārdēvē.

Šajā gadījumā iespējami divi varianti. Vai nu lauku teritoriju nosauc par atsevišķu pagastu, vai arī pievieno kādam no jau esošajiem pagastiem. Centāties, lai iedzīvotājiem šīs pārmaiņas sagādātu maksimāli maz neērtību. Dārgāka sanāk pievienošana kādam no esošajiem pagastiem, jo tas nozīmētu, ka visiem teritorijā dzīvojošajiem būtu jāmaina savas adreses. Uz Ramatas pusi Mazsalacas lauku teritorijā dzīvojošie kļūtu par Ramatas pagasta iedzīvotājiem, tāpat attiecīgi situācija mainītos uz Sēļu pusi. Turklat katrā novada pagastā ir mājas ar vienādiem nosaukumiem. Tas nozīmētu, ka tādas būtu jāsauc, piemēram, «Birzes1», «Birzes2». Tāpēc jau vienā no pirmajām domes sēdēm nolēmām, ka Mazsalacas lauku teritoriju nosauksim par Mazsalacas pagastu. Tas gan pagaidām ir tikai kā priešlikums Ministru kabinetam, kas to izskatīs līdz gada beigām. Tomēr, Joti iespējams, tā arī tas notiks.

— Protams, šeit ir vēl kāda nianse — likumā ir punkts, ka ikkatrā pagastā ir jābūt pagasta pārvaldei. Tāpēc mums vēl īpaši bija jālūdz atlauja neveidot pagasta pārvaldi, pretējā gadījumā tā vienkārši būtu neprātība. Diemžēl tādi ir mūsu likumi — kaut ko pieņem un tikai pēc tam sāk domāt. Tomēr uzsveru, ka šī ziņa pagaidām ir jāuztver tikai iedzīvotāji zināšanai, jo līdz gada beigām joprojām Mazsalacai saglabājas termins *lauku teritorija*, — tā Gunārs Zunda.

Čaklie simtlatnieki

Priečājamies, ka mums ir darbs!

Iebraucot Mazsalacā, nevar ne-pamanīt strādniekus atstarojosās vestēs, kas, ik dienu čakli strādājot,

dara sakoptāku mūsu pilsētu.

Mazsalacas novada dome no šī gada 10. septembra piedalās Valsts no-

darbinātības aģentūras (NVA) īstenotājā Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektā, kurā līdz 2010. gada beigām arī mūsu novadā par 100 latu stipendiju mēnesī paredz nodarbināt bezdarbiniekus.

Aktīvais nodarbinātības pasākums «Apmācība darba iemāju iegūšanai un uzturēšanai, ja darba devējs ir pašvaldība» tiek īstenots Eiropas Sociālā fonda projekta ietvaros.

100 latu stipendijas maksā valsts, tāpēc projekts ir Joti izdevīgs pašvaldībai, kurai ir jānomaksā tikai darba organizatora algas nodokli un jāsedz pārējie ar darbu saistītie izdevumi, kas nav inventārs, piemēram, degviela zāles plāvējam, tīrīšanas līdzekļi utt.

Kā stāsta novada domes prieķēsē-dētājs Gunārs Zunda, projekta būtība ir gan sakopt pašvaldību, gan arī pieradītāt «chroniskos bezdarbiniekus» pie dar-

ba, kā arī palīdzēt tiem, kas darbu zaudējuši salīdzinoši nesen, bet bezdarbinieka pabalstu vairs nesaņem. Darbu var darīt arī jaunieši, kas pabeiguši skolu, bet darbu sev nav atraduši. Minimālais strādāšanas laiks ir 2 nedēļas, bet parasti darba līgums tiek slēgts uz vairākiem mēnešiem. Pamatā tiek darīti vienkārši, lielākoties fiziski labiekārtošanas un tīrīšanas darbi. Pašlaik Mazsalacas novadā strādā 17 šādu darbinieku — pa divi katrā novadā, pārējie — Mazsalacā.

Anta Kīrse, projekta darba organizatore Mazsalacas novadā:

— Domāju, ka strādnieki ar darbu ir apmierināti. Par darba kvalitāti atbild darba uzraugs katrā pagastā, bet šķiet, ka strādnieki ir centīgi un viiss tiek izdarīts kārtīgi. Aktivitāte bezdarbinieku vidū ir augsta — rindā pēc darba stāv ap 30

personām pa visu Mazsalacas novadu. Ar 1. novembrī plānojam rast darba vietas vēl 7—8 strādniekiem. Diemžēl vairāk darba vietu gan mēs nevarām piedāvāt. Pirmie darba līgumi beidzas 30. novembrī — vai tos pagarināt, vai dot vietu citiem strādāt gribētājiem, vēl lemsim.

— Ar darbu esam apmierināti, problēmu nav. Šādu darbu gan darām pirmo reizi. Sūdzēties nevarām, darbs nav grūts, vienīgi — tās lapas varēja nekrustīt daudz. Cik pa dienu nogrābjam, tik pa nakti atkal nobirst... — smej Juris un Ēriks, kas nodarbinātības projektā piedalās jau vairākas nedēļas.

Tā kā projekts ilgs līdz pat nākamā gada beigām, jācer, ka katrs strādāt gribētājs ar laiku tiks pie sev piemērota darba un līdz ar to — arī pie tik Joti nodērigajiem latiem.

«MAZSALACIETIS» JAUTĀ

Vai, jūsuprāt, dome rīkojās pareizi, izlemdama nedot īres tiesības uz Valtenberģu muižas ēku kompleksu firmai SIA «GA INVEST»?

Gunita:

— Neesmu mazsalaciete, bet domes lēmuju lasīju. Man šķiet, ka skola tur varētu arī palikt, jo tā tur ir bijusi vēsturiski, tāpēc, tā lemdama, šķiet, dome rīkojās pareizi.

Inese:

— Man šī lieta jau likās šaubīga no paša sākuma. Mazsalacā ir bijušas daudzas tādas šaubīgas lietas. Tāpat kā ar lielo tiltu būvniecību Rīgā — slēdz līgumu ar vienu, bet pavismā kāds

cits tam ir apakšā — «pareizā tautība», zem kuras varas mēs ilgu laiku bijām. Arī toreiz, kad bija sabiedriskā aspriņšana, man nekas netika skaids, ko Gžibovskis teica, tāpēc arī man nav tādas īstas pārīecības par šo lietu. Tomēr sava sākums ir savs. Protams, vienmēr jau pastāv varbūtība, ka viess būtu sanācis labi, bet, ja dome tā ir nospriedusi, tad šajā gadījumā labi, ka tā.

Mārtiņš:

— Man šķiet, ka dome dara pareizi. Veco cilvēku rehabilitācijas centrā jau ir tikai iemesls, lai tiktu klāt tai muižai. Tā taču tomēr vēsturiska celtne ar lielu vērtību.

Arnis:

— Es nezinu, kādus par šo lietu, lai varētu spriest. Bet manas subjektīvās sajūtas ir, ka tas viess ir garām. Vismaz ar tiem cilvēkiem, ko es zinu, kas tur darbojas. Droši vien dome darīja pareizi.

Par dzīvi, akvareļiem, zīvīm un dzeju

RASMA CĒSE. Skolai, mākslai un bērniem atdevusi visu savu mūžu, nerimstoši saviem audzēkņiem mācot saskatīt skaisto, ainavas un zilās tāles.

Nesen Rasma nosvinēja savu 77. dzimšanas dienu, taču tas neatkarīgi sirmgalvi no melnēs braukšanas ar velosipēdu, ogšanas purvos, rošanās dārziņā un, protams, zīmēšanas. Vēl 70 gadu jubilejā viņa piestrādājusi skolā par skolotāju. Kad Rasmai prasīts, kā jūtoties, viņa atteikusi, ka tāpat kā 50 gados! Tagad gan veicumus sākot par sevi atgādināt ar sāpošajām locītavām un rokām, uz kurām paskatoties, uzreiz redzams, cik gadu ir aiz muguras. Taču Rasmai pievērt kāda pavisam īpaša rakstura iezīme, kas ar gadiem noteikti nav mazinājusies.

Viņa stāsta:

— Pirms daudziem gadiem, kad es jau bērniem mācīju zīmēšanu, man kādas draudzenes vīrs teica tā: «Man viens prasīja, vai tā zīmēšanas skolotāja pati arī mācot zīmēt?» Sākumā es biju mazliet šokēta, bet domāju: nē, nāks laiks, un jūs vēl redzēsit!

Patiņi, appnemšanās šobrīd ir īstenota dzīvē, jo kultūras centrā apskatāma Rasma Cēses gleznu izstāde — veltījums ikvienam skolotājam Skolotāju dienā. Izstādē apskatāmais ir sakrājies daudzu gadu gaitā. Tomēr tā ir tikai daļa no visiem Rasma zīmējumiem, jo kultūras centrā visām gleznām vienkārši nav bijis vietas.

— Man jau nevajag, lai mani nez kā godā un cildina, bet gribas parādīt, ka es neesmu vienkārša skolotāja, — tā Rasma.

Uz kalendāra maliņām

Viņa turpina stāstījumu: — Zīmēju jau kopš pāšas bērniņas. Mēs dzīvojām lauku mājiņā pie Briedes upes, šosejas malā. Vecākiem bija neliepa jaunsaimniecība. Viņi ar zīrdziņu brauca uz Valmieras tirgu pārdot sviestu, biezpienu, tā pelnot iztiku. Bet mēs ar māsu pa to laiku kalendārā ar zīmūlīti apzīmējām visas baltās malas. Nekādu rotālietu nebija, arī televizora vēl nebija. Atceros, ka zīmējām mēs tādas dāmas ar frīzūrām un skaistiem tēriem — nekur neko tādu nebijām redzējušas, bet fantāzija mums strādāja labi! Vecāki, mājā no Valmieras tirgus braukdamī, veda mums krāsu zīmūlīšus.

Kad jau gāju skolā, tad man zīmēšanas blokā A4 lapā bija smalki sazīmēts viss iespējamais: māja, klēts, dārzs, lieli koki, lauki, puķu dobes... un visam bija vietas! No tā laika arī man saglabājies raksturīgs tas mazā izmēra zīmējums. Man patīk, ka mazā laukumā var daudz ko pateikt. Vislabāk es zīmēju ar akvareli vai zīmuli ainavas — sevišķi Salacas ainavas. Sudraba vītolī, atspulgi ūdenī... Kad strādāju, tad jau tā laika nebija tik daudz, tāpēc vienmēr domāju — kad man būs vairāk laika, tad gan es zīmēšu! Tā nu tik tiešām vairākums gleznu tapušas pensijas vecumā.

Man arī vajag rāmīšos!

Rasma: — Agrāk es nekur savus zīmējumus nedemonstrēju — zīmēju tikai, lai nākošajā stundā varētu bērniem parādīt, kā jāzīmē šis vai tas. Daudzus gadus esmu arī nesusti to *krustu* visu draudzenē jubilejās zīmēt apsveikumus. Galvenokārt zīmēju uz A4 lapas, salokot to uz pusēm. Arī savai, gīmenei šādus apsveikumus gatavoju. Sākumā dēls šos zīmējumus lika grāmatu sekcijā aizstikla, vēlāk, jau savā dzīvoklī viņam bija radusies doma šos zīmējumus noformēt ar rāmīšiem. To vienā Valmieras fotodarbnīcā māksliniece arī izdarīja, un, kad aizbraucu pie dēla ciemos un ieraudzīju savas bildes tik smuki pie sienas, tūri skaudīga kļuvu un domāju: man arī šītā vajag! Tā arī notika. Izstādē ir darbi, kurus esmu zīmējusi gan sava prieka, gan spītības pēc — arī uz lielākām lapām, jo — vai tad es to nevaru? Protams, ka varu!

Vislielāko iedvesmu man dod Mazsalacas skaitā daba — tāpēc vien es uz Mazsalacu atnācu dzīvot. Agrāk man bija safotografēti krāsainie diapozīti, un tad es zīmēju pēc tiem, vēlāk arī no dabas, ejot zīmēt arī ar bērniem.

Visu mūžu skolotāja

Rasma Cēse visu mūžu nostrādājusi par skolotāju: Ungurpīlī — septiņpadsmit, Mazsalacā — pāri par trīsdesmit gadu.

Iestājos latviešu valodas un literatūras fakultātē Cēsis, bet par trešo specialitāti izvēlējās zīmēšanu. To man pasniedza mākslinieks Kārlis Baltgailis. Institūtu beidzot, izvēlējās strādāt Alojas rajonā Ungurpīlī, jo tas bija tuvāk vecāku mājām. Sākumā mācīju visu priekšmetus, bet vēlāk direktore apzēlojās un iedeva arī kādas zīmēšanas stundas. Vēlāk, kad pati paliku par direktori, tad gan parādīju visas zīmēšanas, — gardi nosmēj Rasma. — Tā es tur 17 gadus *nolauzu*. No turienes aizgāju uz Burtnieku internātskolu. Tur mans brālis strādāja par darbmācības skolotāju. Tā nu es caur paziņšanu tiku pie ārkārtīgi laba dzīvokļa. Toties kādu klasi man tur iedeva! Deviņus bērnus no bērnu nama! Tā jau ir vesela epopeja, kā es ar viņiem tur nēmos... Kad atbrauca inspektore Jansone no Valmieras, viņa, noskatoties stundu, nemaz to neanalizēja, tikai noteicā: «Kurš tad vēl tiks galā ar šīiem, ja ne tāda skolotāja?» Tomēr tas darbiņš man bija par smagu, tādēļ, pirmo semestri *nolauzusi*, es iesniedzu atlūgumu, jo ik dienas no skolas uz māju devos ar smagumu pakrūtē, tādām kā infarkta pazīmēm. Mazu brīdi strādāju par sekretāri citur, bet tad jau atkal man zvanīja un lūdzā strādāt par skolotāju: Ungurmuižā vai Mazsalacā... Izvēlējās strādāt Mazsalacā par pirmo četru klašu skolotāju. Tas bija 1970. gads. Ekskursijā uz Ķeņingradu iepazinošs ar Otomiju Andersoni un, kad Andersoni 1973. gadā gāja pensijā, man iedeva visas viņas zīmēšanas stundas.

Zilās tāles

— Bērniem skolā bija jāmāca glezna plāns. Ir pirmais — tuvākais, otrs — vidēji attāls, un trešais plāns ir zilās tāles. Tā nu man nācās arī skaidrot, ka saspieests gaiss ir zilā krāsā, ka starp mums un kokiem ir daudz gaisa, tāpēc arī meži tālumā izskatās zilgani. Tad nu es visu to *dabūju atpakaļ*, kad, braucot vai nu ekskursijā, vai uz olimpiādēm, man skolēni pat autobusā nelika miera, aicinādam ierot ainas un zilās tāles! Man ir bijis daudz skolēnu — veiksmīeku. Viens no tādiem bija Atis Bambāns. Viņu es gatavoju un negāju pensijā, kamēr viņš studēja Rīgā par zīmēšanas skolotāju, jo cerēju, ka viņš nāks manā vietā. Nekā! Atnāk mājā, bet Atis nemaz netaisnās strādāt par skolotāju... par velti viņu gādīju. Tad man tāda laba zīmētāja bija Dace Kalnīņa — viņa tik smukas glezniņas zīmēja, gandrīz labāk nekā es! Un tad vēl Inga Denisenko ar saviem brīnišķīgajiem zirgiem... Vēl šajā pulciņā ir Armīns Seņķāns, Aigars Grāvelsīņš, Kristīne Āboltiņa. Kādu ceļu viņi katrs ir dzīvē aizgājuši — tas ir cits jautājums.

Uzkērās uz āķa

— Esmu tik daudz dabā gājusi — purvos, mežos, — tas man no jaunības dienām jau hobijs, arī makšķerēšana vienmēr ir bijusi hobijs. Tas nav tik viļķīgais sporta veids, visos makšķernieku kolektīvos un komandās arī sievietes makšķernieces. Piemēram, skolotāja Zeltkalna arī jaunībā ir makšķerējusi. Viņa tikai kautrējas to stāstīt! Vienreiz mēs ar skolotāju Grantiņu un viņas bērniem ar manu personīgo laivu airējām uz Burtnieku ezeru un visas, protams, arī makšķerējām — vilkām asarišus. Garām brauca daktere Radziņa ar ģimeni un teica: «Tām nu gan ir aknas!» Šito teicienu visu mūžu atcerēšos! Bet makšķerēt es

RASMA CĒSE.

iemācījōs tā: reiz man kaimiņos dzīvoja tāds Zvejnieks. Pēc uzvārda Zvejnieks, arī pēc hobija. Viņš juta, ka man tā lieta patīk, tāpēc mani arī izmācīja un izstāstīja visas makšķerēšanas gudrības. To, kā straumes malā, zālu galā dzīvo asari, kur Salacā vajag stāvēt, lai labi kertos, utt! Vēlāk, kad dibinājās makšķernieku pirmorganizācijas, sievietes tur pilnīgi izķēra! Arī par mani vaicāja vismaz uz divām pusēm. Tad nāca spinningošanas sacensības. Bet es taču nemāku to lietu darīt! Neko. Nopirku spinningu, vizuļus, noņēmu āķi un gāju uz noru blakus kapsētai mācīties sviesti! Esmu gājusi arī uz vēdzēlēm. Ar tām man iznāca tā: tur jau ir tikai aukla un āķis ar naktstārpu, kāta nemaz nav. Es kā sviežu to auklu, tā man viņa ūķis aptinas pašai apkārt! Noķēru pati sevi.

Reiz no Vecates ar laivu užīros augšpus tilta taisni zem elektrības līnijas. Tur man pēc kārtas uzķērās divas līdakas — abas pa pusotram kilogramam. Tad gan man sirds trīceja velkot! Vēlāk, kad pieckilogramīgo ezerā ķēru, tad gan vairs netrīceja — biju jau pieradusi.

Otrā piedzimšana

Bet vēl kāds piedzīvojums dabā man bija, kad es vēl govis bērniņā ganīju. Ganu un skatos — salvelkas tādi zili melni mākoņi, savījas kopā ar baltajiem un nāk tā kā vērpetē zemē. Govis visas iztrūkstas un aizskrien mājā. Ko es tajā brīdī domāju, nesaprobu, bet nēmu un paslēpos vienkārši zem krūma. Tēvs turpat netālu tūrumā ara, es dzirdu, ka viņš kliedz, lai es skrienu, ko kājas nes prom, jo tas virpulis man nāk taisni virsū! Es nu arī skrienu, kamēr nespēkā pakrītu zālē, un skatos — virpuļviesulis nācis pāri taisni tur, kur es zem tā krūma biju tupējusi, un jau aiziet prom pār lauku. Tāja vietā koki nolauztī, krūmi izraustīti... Tā nu es izglābos un to dienu joprojām uzskatu par savu otro piedzimšanas dienu.

Jauņības dienās es ārkārtīgi centīgi pūru taisīju. Abas ar draudzeni nēmāmies ar izvilkumiem. Mācījām viena otru rakstus, lielījāmies, kāds kurrai rokdarbs sanācis. Skolas laikā bija tādas brīvās stundas — *logi*. Tā kā mana māja bija ļoti tuvu skolai, kādu piecu minūšu gājienā, tad es pa brīvstundām skrēju uz māju drusku pašut! Vēlāk pensijā izšuvu spilvenus, bija man arī tāda cimdu adišanas tūre... Tas viss tā patika, ka krāsoju dzījas ar dabas materiāliem, priečajos, kā dabiskās krāsas tik skaisti harmonē cita ar citu!

Kaut kur dzīli, dzīli sirdī...

Rasma ir arī dzejniece. Dzeju izstādei viņa

esot sacerējusi aiz lieļības.

— Tā kā draudzene Sarmīte raksta moderno dzeju, otra draudzene Dzintra arī, tad nu es biju nolēmusi, ka dzimšanas dienu rīkošu kā tādu dzejas pēcpusdienu ar konkursu, arī es uzrakstišu kādu dzeju. Pēc telefonsarunas, kur to liku priekšā draudzenēm, es gāju mudīgi augšstāvā un pa *fiksām* arī šo to sadzējoju! Bet viņas, man par lielām dusmām, dzeju līdzi nebija paņēmušas un nekāds konkurss nesanāca, jo dzeju nācās lasīt man vienai (un sevi apbalvot negribēju).

Man jau tās rīmes ir kaut kur iekšā dzīli, dzīli. Es tikai esmu par slinku viņas vilināt arī. Kad strādāju jaunajā skolā, biju atbildīgā par skolas sienas avīzes «Starmetis» izdošanu. Bērni no klasēm man iesniedza faktus, un, kamēr puiši zīmēja «Starmetis» karikatūras, es tos faktus apstrādāju četrīndēs ar atskāņām. Kad nu pielika avīzi pie sienas, visi lipa apkārt, tā gribēja lasīt! Es rakstīju Kronenberga stilā ar atskāņām, kā «Jērādīņā». Taču, kad nu es mūsu mazajā dzejas vakarā savu sacerēto nolasīju, manas klausītājas teica, ka tur esot vairāk nekā Kronenbergs.

*Mana akvareļu izstāde — mana gulbja dziesma,
Bet sirdī deg liesma —
Apliecināt sevi, pierādīt sevi, ko dzīvei tu devi.*

X X X

*Tur pavasarīs Salacas krastos,
Kad ievas kā kuppenas baltas,
Tur ziema, kad puteņi trako
Un ūdeņi ledaini salti.*

*Tur vasara zaļā un mīlā,
Kad atspīdums ūdenī zvīļo.
Tur vēdzeles vilktas un plauži,
Tās dienas vēl atmiņā laužas.*

*Tur rudens, kad bērzi un kļavas
Tik zeltainus tērpus sev auž.
Tie tumšaļo egļu skavās
Par gaidāmo ziemu pauž.*

X X X

*Nu krastā laivas mierā guj.
Un ūdens tumšus vilņus kuj.
Vien Salacas krastā stāv Skāņaiskalns
stalts,-
Tas atsauksies vienmēr, kaut laiks būs jau
salts.
/Rasma Čeze/*

Šķirosim atkritumus!

EKO punkts tagad arī Mazsalacā.

Beidzot arī Mazsalacā ir izveidots šķiroto atkritumu punkts, kas nozīmē ietaupītu vietu kopējo atkritumu konteineros un racionālāk izmantotus dabas resursus.

Šķiroto atkritumu EKO punkts Mazsalacā atrodas pie vecā tīrgus laukuma Pērnavas ielā. Savukārt Skaņkalnes pagastā izvietotas divas PET pudeļu savākšanas vietas: Skaņkalnes 8 un stāvlaukumā pie diķa «Lībiešos».

Šāds lēmums bijis aibpusējs – gan no firmas ZAAO puses, kuras mērķis ir izveidot EKO punktus ikvienā daudzmaiz biezi apdzīvotā vietā, gan arī Mazsalacas novada dome šādu soli tikai atbalstījusi.

EKO punktā atrodas divi konteineri. Viens paredzēts papīram, polietilēnam un PET pudelēm. Otrs paredzēts pudeļu stiklam.

Papīrs: konteiners paredzēts biroja papīra, avižu, žurnālu, grāmatu, iepakojuma papīra, kartona, gofrētā kartoņa uzkrāšanai. Kartona kastes vispirms jāsaplacinā. **Nedrīkst mest** vienreizējās lietošanas traukus, tetrapakas, papīra dvielus un salvetes.

PET pudeles: visa veida un krāsu izlietotas pārtikas un dzērienu plastmasas pudeles. Tās pirms izmešanas konteinerā jāsaplacinā.

Polietilēns: polietilēna plēvju iepakojumam. **Nedrīkst mest** vienreizējās

lietošanas plastmasas traukus, sadzīves ķīmijas un kosmētikas izlietotu iepakojumu, kā arī jebkurus citus plastmasas veidus.

Stikls: krāsaina un bezkrāsaina stikla iepakojuma – pudeļu un burku uzkrāšanai. Pirms ievietošanas konteinerā iepakojumam jānoprem vāciņi. **Nedrīkst mest** spoguļstiklu, lampu kupolus, keramikas, porcelāna, fajansa izstrādājumus, automašīnu logu un loģu stiklu.

Jāpiebilst, ka izmetamajiem atkritumiem jābūt tīriem, bez ēdienu, eļļu u.c. netīrumu piejaukumiem.

Mazsalacas novada pašvaldība lūdz iedzīvotājus ievērot izmetamo atkritumu noteikumus EKO punktā!

Jauni un nedzirdēti rokdarbi

Uz grābekļa iespējams uzmeistarot jaukas un praktiskas lietas!

Marmorēšana, čunčināšana, grābekļošana... kas tur īsti notiek?

Jau otro reizi kultūras centrā ikviens interesents bija aicināts nodarboties ar visnotāl interesantām lie-tām, kas tādās ne tikai iz-klausās, bet arī ir: vismaz, ja tevī kaut nedaudz mīt jauna atklājēja gars un ra-doša dzirksts kaut ko pagatavot paša rokām. Pirmajā tikšanās reizē tika mācīta marmorēšana – process, kas izklausās gana sarež-gīts, bet beigās izrādās, ka vajadzīga tikai nedaudz ie-

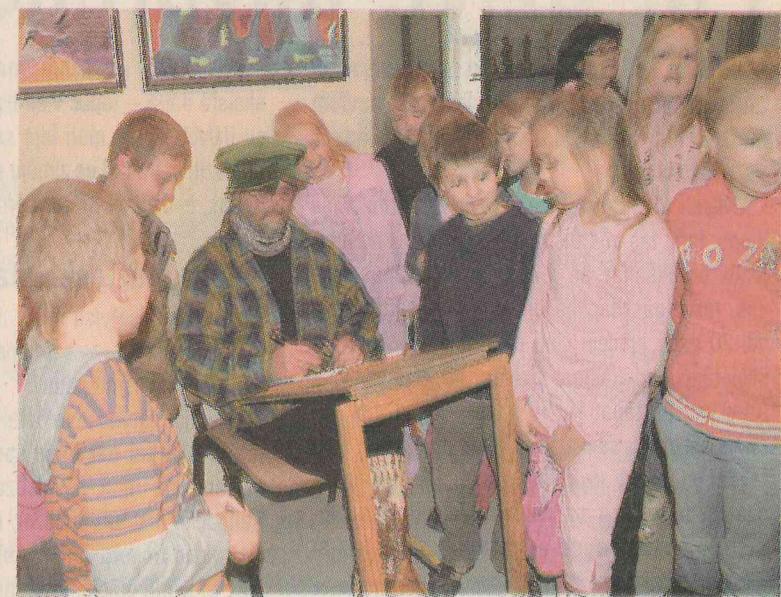
vingrināta roka, lai ar vienu vēzienu iegūtu krāsainu gla-zējumu uz koka bumbīpas. Tās pēc tam saverot virtenē, iegūsti gauži unikālu rokas-sprādzi, krelles, auskarus... Tāpat arī ar čunčināšanu, kur, burtiski sačunčinot krā-sainus diedzījus krustu šķērus un to visu sašujot kopā ar šujmašīnu, iespējams iegūt sev šalli vai arī jebko citu. Ľauj tikai iztēlei valu!

Otrajā nodarbībā dažbnieces mulsi pulcējās ar grābekļiem vienā rokā un dzījas kamoliņu otrajā, jo paredzēta bija grābekļoša-

na. Kad Rasma Āboltiņa parādīja, kādu skaistu un mīkstu plecu šalli iespējams izveidot ar saviem pirkstiem un grābekļa palīdzību, rok-darbnieces nebija divreiz lū-dzamas pamēģināt! Pirmajā reizē — kā jau pie visa jaunā — sanāca mazliet no-pūlēties, lai valdzīji klausītu pirkstiem. Bet iedvesma bija gūta, un arī mazs «āķis lū-pā» — tā lieta iet ātri uz priekšu, tāpēc ir vērts turpi-nāt!

Tomēr — kāpēc šādas nodarbības un kāds ir to mērķis?

Jūras un vasaras sajūta

Jāņa Jansona «portretēšanas stūrītis» izstādes atklāšanā.

Gribat vēl mirkli pakavēties krā-sainās un nebēdnīgās vasaras no-skaņās? Mazsalacas novada muze-jā tas viss vēl iespējams.

Tur pašlaik apskatāma izstāde «Par vasaru. Un jūru». Tās autori — mākslas skolas audzēkņi.

Daļa no izstādē redzamajiem darbiem tika iesniegti konkursam «Es džīvoju pie jūras», kuru organizēja Jūrmałas mākslas skola. Šajā konkursā Mazsalacas novada mākslas skola piedalās jau vairākus gadus. Skolēnu darbiņi jau ir pabijuši izstādē Jūrmałā un paspējuši atgriezties mājās, lai ik-viens interesents tos varētu apskatīt arī šeit.

Izstādē apskatāmas ne tikai glez-nas, bet arī aibgleznīti zīda lakati un stikls. Zīda lakatus aibgleznojušas šī gada 5. kura studentes, traukus — pagājušā mācību gada absolventi, bet jūras un vasaras tēmu gleznās izteicis pagājušā gada ceturtais un piektais kurss. Konkursā «Es džīvoju pie jūras» bērnu žūrijas balvu saņēmis Lauras Grotuses radošais darbs.

Krāsās, saturā un formā patie-šām valda vasara, un jācer, ka tie, kas ienāks apskāfīt izstādi, patiešām va-rēs smelties spēku dzīvošanai cauri gada tuņšajiem mēnešiem — novembrim un decembrim, — tā Biruta Jan-sone.

Tā kā izstādes atklāšana sakrita ar skolotāju dienu mākslas skolā, tad arī svētku sajūta bija dubulta. Ipaši šai dienai bija posušies gan jau esošie, gan «jaunie skolotāji», kas visu dienu mākslas skolā cītīgi bija pasnieguši dažādus priekšmetus — viņu svarīgos ieņemamos «amatus» apgērbā varēja nomanīt jau pa gabalu.

Pasākumā piedalījās arī mūzikas skolas pārstāvji ar muzikālu uzvedumu, bet pie Jāņa Jansona «portretēša-nas darbnīcas» bija pieilipiši ne ma-zums interesentu visas izstādes atklā-šanas garumā.

Jāsaka, šī bija viena no visnebēdnī-gākajām izstādes atklāšanām — un kā nu ne, jo smiekli, dziesmas un jautrī-ba taču piederas pie vasaras. Un jū-ras.

Par ūdenssaimniecības projektu Mazsalacā

SIA «BANGA KPU» informē par ES Kohēzijas fonda līdzfinansētā pro- jekta «Ūdenssaimniecības pakalpo-jumu attīstība Mazsalacā» ievieša-nas gaitu.

Projekta «Ūdenssaimniecības pa-kalpojumu attīstība Mazsalacā» līguma «Ūdensvada un kanalizācijas tīklu atjaunošana un paplašināšana Mazsalacā» izpildītāji SIA «Wesemann» turpina darbus jau izbūvēto tīklu teritorijā — tiek sakārtotas ūdensvada akas, veiktas pārbaudes ūdensvada un kanalizā-cijas tīklu posmos, kas savienoti ar esošajiem tīkliem. Ipaša uzmanība tiek pievērsta ūdensvada akām Mazsalaca pilsetas lauku teritorijā, lai nodro-šinātu jaunā ūdensvada pieslēguma kvalitatīvu darbību šīs teritorijas daudzdzīvokļu un individuālājās mājās. Iespēju robežas turpinās labiekārtoša-nas darbi. Asfaltēšanas un apzālumo-šanas darbi tiks veikti nākamā gada pavasarī.

Projekta «Ūdenssaimniecības pa-

kalpojumu attīstība Mazsalacā» līguma «Noteküdeņu attīrišanas iekārtu un dzeramā ūdens atdzelzošanas stacijas būvniecība Mazsalacā» izpildītāji kon-sorcijis «Koger un Partneri» turpina darbus dzeramā ūdens atdzelzošanas stacijā — tiek veikti iekšējās apdares darbi un dzeramā ūdens atdzelzošanas stacijas darbības automātiskās vadī-bas un kontroles sistēmas uzstādiša-na. Paredzams, ka Mazsalacas iedzi-votāji attīritu dzeramo ūdeni varēt sākt lietot no šī gada beigām. Vienlaikus turpinās sagatavošanas darbi noteck-ūdeņu attīrišanas iekārtu būvniecībai — tehniskā projekta saskapošana, pare-dzams, ka oktobra beigās no Holandes tiks atvestas firmā «Redox Water tehnolo-gijes» izgatavotās tehnoloģiskās ie-kārtas. Noteküdeņu attīrišanas iekārtu būvlaukumā uzsākti vispārceltnieciskie darbi un elektroapgādes pieslēguma iz-būve.

RITA LIZUMA,
SIA «BANGA KPU»
valdes priekšsēdētāja